

**Taidealan koulutuksen ja tutkimuksen rakenteellinen kehittäminen ja
profilointi**

Loppuraportti 10.2.2016

SISÄLLYS:

1. Taide, luovuus ja kulttuuriosaaminen yhteiskunnan rakentajana	2
• Laajennetaan innovaatiojärjestelmä!	2
• Taide uusien näköalojen avaajana	2
• Osaamisen laaja-alaisuus ja yhteisöjen uusiutuminen	3
• Tuotteet ja rakenteet kaipaavat inhimillistä kosketusta	4
2. Taiteen opetuksen ja tutkimuksen kontekstit ja ulottuvuudet eri yliopistoissa	5
• Taideyliopisto Vapaan taiteen ja koulutuksen tutkimuksen keskiössä	5
• Aalto-yliopisto: taide innovatiivisen yhteiskunnan perustana yhdessä tieteen, tekniikan ja talouden kanssa	6
• Lapin yliopisto: taide kriittisen yhteiskuntatieteen ja ympäristön yhteydessä	7
• Tampereen yliopisto: taide monialaisen yliopiston ja yhteiskunnan yhdistäjänä	9
3. Yliopistojen yhteistyö ja kehittämismahdollisuudet	10
4. Yliopistojen esitys taiteen koulutuksen ja tutkimuksen tulevaisuudesta	11
5. Liitteet	14
• Taulukko 1, Taidealan koulutus, opiskelijat ja tutkinnot 2015	
• Taulukko 2 Taideyliopiston tutkinnot ja opiskelijat 2015	
• Taulukko 3, Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta, ohjelmat ja opiskelijat 2015	
• Taulukko 4, Tampereen yliopisto, näyttelijätyön koulutus, ohjelmat, opiskelijat ja tutkinnot 2014 ja 2015	
• Taulukko 5, Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun opiskelijat ja tutkinnot 2015	
• Yliopistojen verkostot ja kansainvälinen yhteistyö	

1. Taide, luovuus ja kulttuuriosaaminen yhteiskunnan rakentajana

"Suomi on taiteilijoiden perustama valtio", Bruce Oreck

Laajennetaan innovaatiojärjestelmä!

Vuonna 2007 / 2008 alkanut kansainvälinen finanssikriisi ja sitä seurannut talouden taantuma on koskettanut Suomea erityisen vahvasti. Taloutemme kasvu on ollut usean vuoden ajan euroalueen heikointa. Suomalaisen yhteiskunnan rakenteiden uudistaminen on nähty välttämättömäksi. Markkinansa menettänyt tuotanto korvautuu uusilla tuotteilla, palveluilla ja innovaatioilla. Suomessa edellytykset talouden ja tuotantorakenteen uudistamiselle ovat hyvät. Korkea koulutustaso, tutkimus- ja innovaatiojärjestelmä sekä infrastruktuurin ajantasaisuus mahdollistavat uudistumisen.

Osaaminen, korkeatasoinen koulutus ja tutkimus nostetaan esille silloin, kun puhutaan suomalaisen yhteiskunnan ja talouden kehittämisestä. Yhteiskunnan kannalta strategisesti tärkeä osaaminen nähdään tällöin useasti teknologisenä osaamisena, kovana tietona tai taitona. Teknologian ja tieteen kyky hahmottaa ja ymmärtää maailma ja todellisuus ovat vakiintuneet. Taide, luovuus ja kulttuurinen osaaminen rikastavat tieteellistä ja teknologiaan perustuvaa innovaatiopolitiikkaa. Ne haastavat totutut tavat hahmottaa maailmaa ja täydentävät olemassa olevaa tietoa ja käsityksiä todellisuudesta. Taide ja luovuus tuovat innovaatiopolitiikkaan mukanaan inhimillisen näkökulman.

Taide uusien näköalojen avaajana

Taide on muuttuva ja monimerkityksinen elämän ilmiö. Se avaa vaihtoehtoisia näkökulmia maailman ja inhimillisen kokemuksen tulkintaan. Taiteessa maailmaa hahmotetaan kokemuksellisuuden ja eläytyvän ymmärryksen avulla: taiteessa ihminen voi vapautua havaitsemaan ja kokemaan maailmaa entistä monimuotoisemmin, vapaammin, syvemmin ja tarkemmin.

Taide ja taiteellinen toiminta ovat myös kokeilevaa, kuvittelevaa, kriittistä ja provosoivaakin. Taiteen avulla voimme hahmottaa enemmän mahdollisuuksia. Jos tiede tarkastelee maailmaa "jos-niin" logiikan avulla, taide hahmottaa maailmaa mm. "mitä-jos" logiikan turvin. Taiteen avulla löydämme siksi ennalta aavistamattomia tapoja ajatella ja toimia nopeasti muuttuvassa maailmassa. Taide ja luova toiminta edistävät yksilöiden ja yhteisöjen mielikuvitusta ja kuvittelukykyä, mikä puolestaan synnyttää kuhunkin yhteisöön soveltuvia omaleimaisia käytänteitä.

Taide ja luovuus ovat universaalia, rajoista vapaata toimintaa, jotka liittävät ihmisiä yhteen eri puolilla maailmaa. Myös taiteilijat ja taiteen koulutus kantavat globaalia vastuuta ja ovat jo lähtökohdiltaan kansainvälisiä. Suomalainen taideopetus on verkostoitunut tasa-arvoa, sananvapautta, monimuotoisuutta, rohkeutta ja kestävästä kehitystä edistävässä kansainvälisissä hankkeissa.

Taide on myös digitaalinen solmukohta taidesisältöjen jakamiselle eri suuntiin yli maantieteellisten ja kulttuuristen etäisyyksien. Taiteen kehitys kulkee käsi kädessä teknologisen ja digitaalisen evoluution kanssa. Taide kutsuu ja resonoi murroksia, jotka siirtävät tämän päivän teknologisia rajoja ja luovat taiteelle uusia ilmenemismuotoja.

Taiteen tutkimus synnyttää uusia taiteellisia käytäntöjä, uudenlaista taiteellista toimijuutta sekä uusia tutkimuskysymyksiä ja diskursseja. Tutkimus toimii perustana taidekoulutukselle sen kaikilla tasoilla, ja samalla myös taiteen uudistamiselle. Taiteen tutkimus ja tohtorikoulutus ovat verkottuneet laajasti muiden yliopistojen ja tutkimusyksiköiden kanssa kirien kansainväliseksi suunnannäyttäjäksi.

Osaamisen laaja-alaisuus ja yhteisöjen uusiutuminen

Osaaminen Suomen uudistajana täytyy nähdä ja ymmärtää laaja-alaisesti. Tällöin faktoihin perustuvan tieteen ja kokemuksellisuuteen perustuvan taiteen yhdistäminen on Suomelle hyödyntämätön mahdollisuus. Laaja-alaiseen osaamiseen kuuluu myös sosiaalinen pääoma, kuten yhteisöjen aktiivisuus, luottamus ja suvaitsevaisuus.

Laaja-alainen käsitys osaamisesta kannustaa taiteilijoita ja tutkijoita keskustelemaan saumattomasti erilaisissa yhteiskunnan, talouden ja ympäristön ekosysteemeissä. Taiteilijoiden kykyä haastaa, nähdä enemmän ja luoda uutta kysymyksenasettelua voidaan hyödyntää kaikilla inhimillisen toiminnan aloilla. Rajoja ylittävät taideperusteiset toimintatavat tulee olla osa yhteiskunnan eri sektoreiden kehittämisessä ja niiden tasa-arvoisessa uudistamisessa. Taidekasvatuksen menetelmät ovat peruskoulussa pohja laaja-alaisen osaamisen kehitykselle, yhteisölliselle osallistumiselle ja aktiiviselle kansalaisuudelle.

Taiteen, kulttuurin ja luovuuden merkitys on tunnustettu maiden ja alueiden välisessä kilpailussa investoinneista ja osaavasta työvoimasta. Richard Floridan tutkimukset (esimerkiksi *Cities and the Creative Class*, 2005.) ovat osoittaneet luovuuden vaikutukset aluekehityksessä. Saksan teollisuuden rakennemuutokset 1980 ja 1990-luvulla merkitsivät perinteisten teollisuuskaupunkien nopeaa näivettymistä. Määrätietoinen ja vaikuttava investointipolitiikka kulttuuriin, taiteeseen ja luovuuteen on tehnyt vanhoista teollisuusyhdyskunnista kukoistavia ja dynaamisia uuden talouden vetureita.

Suomessa puhdas luonto ja turvallinen ympäristö ovat perinteisiä vetovoimatekijöitä. Tulevaisuudessa nämä eivät kuitenkaan riitä, mikäli maa haluaa houkutella investointeja ja osaajia uusille tuotannon ja palveluliiketoiminnan alueille. Näiden alojen toimijat ovat

tottuneita elämään kaupunkimaisissa ympäristöissä ja nauttimaan monipuolisesta kulttuurista.

Tuotteet ja rakenteet kaipaavat inhimillistä kosketusta

Kun globaali kilpailu kiristyy, kuluttajan ostopäätökseen vaikuttaa jatkossa yhä enemmän tuotteen yksilölliset ominaisuudet. Kuluttajamarkkinat pohjautuvat yhä enemmän postmateriaalisiin arvoihin, jolloin pelkästään teknologiseen osaamiseen perustuvat tuotteet tai innovaatiot eivät menesty. Perustellusti voidaan sanoa, että läntisissä teollisuusmaissa merkittävä osa uusien tuotteiden ja palveluiden markkinoista sijaitsee elämystarpeiden puolella.

Uudet markkinat edellyttävät tuotteilta ja palveluilta elämyksellisyyttä, kokemuksellisuutta ja estetiikkaa. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat kansainväliset viihde-elektronikan yritykset, joiden toiminta on laajentunut korkean jalostusasteen sisältöihin: musiikkiin, peleihin tai elokuvaan. Vaatimus tuotteiden ja palveluiden kyvystä olla kiinnostavia, esteettisiä tai erottuvia voi toteutua vain taiteen ja luovuuden tuoman osaamisen avulla.

Talouden seuraavaa vaihetta on kutsuttu ”elämystaloudeksi” tai ”tarinayhteiskunnaksi”. Tällä viitataan yhteiskunnan ja talouden kulttuurialisaatioon, jossa tuotteet ovat vahvasti merkityksillä latautuneita ja jossa palvelun laatu määrittyy ennen muuta sosiaalisesta tai fyysisestä ympäristöstä. Kuluttajat tai kansalaiset odottavat myönteistä palvelukokemusta myös yhteiskunnan ja julkisten palveluiden toiminnalta. Taide ja luova osaaminen on mielekästä yhdistää niihin toimintoihin, joissa se tukee yhteisöjen ja yksilöiden elämää ja toimintaa.

Palvelumuotoilu on hyvä esimerkki uudelta tavasta hahmottaa julkisia palveluita ja niiden asiakaslähtöisyyttä. Taloudellisesti merkittäviä kokonaisuuksia ovat esimerkiksi terveydenhuollon toimintatapojen muotoilu, ihmiskeskeiset ja toimivat fyysiset ympäristöt, sekä täysin uudelta tavalla palveluratkaisut. Sosiaali- ja terveydenhuolto ovat hyödyntäneet myös taidetta itse potilas- tai asiakastyössä hyvin tuloksin. Julkisten palveluiden digitalisointi ei tule myöskään onnistumaan ilman, että siihen kytketään kiinteästi käytettävyyden ja käyttäjäkokemuksen suunnittelu.

Rakenteellisten uudistusten tarpeellisuuden ohella Suomi on kohdannut nopean etnisen moninaistumisen. Etnisesti heterogeeninen yhteiskunta haastaa julkiset palvelut uudistumaan. Erilaisista kulttuurisista taustoista tulevilla ihmisillä on usein hyvin erilainen käsitys itsestään ja suhteestaan maailmaan. Tällöin kulttuurinen osaaminen tai kulttuurinen lukutaito edistävät kohtaamista ja yhteisen näkemyksen muodostamista.

2. Taiteen opetuksen ja tutkimuksen kontekstit ja ulottuvuudet eri yliopistoissa

Taiteen opetusta on neljässä suomalaisessa yliopistossa: Aalto-yliopistossa, Lapin yliopistossa, Taideyliopistossa ja Tampereen yliopistossa. Kullakin yliopistolla taideopetus ja –tutkimus ovat yhteydessä yliopiston strategiaan ja sen lähtökohtiin. Taideyliopistossa taide nähdään omaehtoisena, riippumattomana ja itsenäisenä ilmaisun alueena. Aalto-yliopistossa taide on itsenäisen asemansa ohella yhteydessä teknologiaan, tieteeseen ja talouteen. Lapin yliopiston taideopetuksen kontekstin muodostavat kriittinen yhteiskuntatiede ja ympäristö. Tampereen yliopiston näyttelijätaiteen koulutuksessa yhdistyy yhteiskunnallinen ja taiteellinen näkökulma, joiden kautta taide nähdään monialaisen yliopiston ja yhteiskunnan yhdistäjänä.

Taideyliopisto vapaan taiteen koulutuksen ja tutkimuksen keskiössä

Uusi vapaan taiteen yliopisto syntyi vuonna 2013 Kuvataideakatemia, Sibelius-Akatemia ja Teatterikorkeakoulun yhdistyessä. Taideyliopistossa on noin 2000 opiskelijaa. Vuosittainen sisäänotto on 300 opiskelijaa, joka on 8 % hakijoista. Yhteensä henkilötöyvuosia Taideyliopistossa on lähes 700.

Taideyliopiston perustehtävänä on antaa taiteen ylintä koulutusta, harjoittaa tutkimusta ja taiteellista toimintaa sekä vaikuttaa yhteiskunnassa. Taideyliopistossa on laaja taidealojen koulutustarjonta ja uutta luova opetuksen ja tutkimuksen vuoropuhelu. Nämä tekevät Taideyliopistosta kansainvälisesti ainutlaatuisen yliopiston.

Taideyliopiston vahvuus rakentuu opetuksen ja taiteen korkealle laadulle sekä maisteri- ja tohtorikoulutuksen, tutkimuksen ja taiteellisen toiminnan luontevalla yhteydellä. Taideyliopisto toimii aktiivisessa yhteistyössä muiden yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Taideyliopisto osallistuu monipuolisesti yhteiskunnalliseen vuoropuheluun nykytaiteen uusilla muodoilla ja osallistavalla taiteellisella toiminnalla. Yliopiston opetuksessa ja tutkimuksessa näkyvät yhteisöllisyys, ruumiillisuus sekä taiteen ja taiteilijakuvan muutokset.

Globalisaatio, digitalisaatio ja ympäristökysymykset ovat tämän päivän yhteiskunnallisen muutoksen liikkeelle panevia voimia. Suomi kansainvälistyy ja monikulttuuristuu, mutta samalla keskusteluilmapiiri on kiristynyt ja polarisoitunut. Kiristynvä taloustilanne uhkaa myös koulutusta, kulttuurielämää ja taidetta, joita ilman yhteiskunta ei uudistu.

Taideyliopisto vaalii ainutlaatuisia perinteitään ja kantaa niitä eteenpäin yli akatemia- ja oppiainerajojen uutta luodessaan. Eri alojen taiteilijoiden välinen vuorovaikutus oli keskeistä kansallisen identiteetin luomisessa – niin myös nykypäivänä yhteiskunnan uudistamisessa.

Taideyliopisto selvittää vuoden 2016 aikana taiteen tutkimuksen työnjakoa Helsingin yliopiston kanssa (teatteritiede, musiikkitiede, estetiikka).

Taideyliopiston kolme akatemiaa ovat verkostoituneet maailmanlaajuisesti omien alojensa toimijoiden kanssa. Yhteistyökumppaneiden kanssa rakennetaan myös taiteidenvälistä yhteistyötä ja kehitetään samalla koko Taideyliopistoa. Kansainvälisyys on yksi Taideyliopiston strategisista tavoitteista, ja se näkyy kaikissa yliopiston toiminnoissa - niin koulutuksessa, taiteellisessa toiminnassa kuin tutkimuksessa.

Kansainvälisyys ja kansainvälinen vuorovaikutus on Taideyliopiston tapa kehittää omaa toimintaansa. Taideyliopisto vastaa eri taidealojen korkeimmasta koulutuksesta Suomessa. Yliopiston koulutusohjelmiin sisältyy mm. kuvataide eri muodoissaan, esittävä taide kuten teatteri ja tanssi, musiikin eri lajit klassisesta jazziin ja kansanmusiikin sekä musiikki- ja taidekasvatus.

Taideyliopistosta on vuosina 2013-15 valmistunut keskimäärin 178 kuvataiteen, musiikin, tanssitaiteen tai teatteritaiteen kandidaattia, 244 maisteria sekä 19 tohtoria.

Aalto yliopisto: taide innovatiivisen yhteiskunnan perustana yhdessä tieteen, tekniikan ja talouden kanssa

Aalto-yliopisto on monialainen yliopisto, jossa tiede ja taide kohtaavat tekniikan ja talouden. Yliopistolle annettiin perustamisensa yhteydessä kansalliseksi tehtäväksi tuottaa ratkaisuja yhteiskunnan suuriin haasteisiin ja vauhdittaa suomalaista innovaatiotoimintaa korkeatasoisen tutkimuksen ja opetuksen keinoin. Aalto-yliopisto syntyi vuonna 2010 Teknillisen korkeakoulun, Helsingin kauppakorkeakoulun ja Taideteollisen korkeakoulun yhdistyessä.

Aalto-yliopistossa on kuusi korkeakoulua ja lähes 20 000 opiskelijaa. Henkilöstöä on 4700, joista 390 on professoreita. 30% akateemisesta henkilöstöstä tulee Suomen ulkopuolelta.

Taidepohjaista opetusta annetaan pääosin Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa. Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu jatkaa vuonna 1871 alkunsa saaneen Taideteollisen korkeakoulun ja sen edeltäjän Veistokoulun perinteitä. Se on alallaan Pohjoismaiden suurin ja kansainvälisesti arvostettu. Korkeakoulusta valmistuu vuosittain noin 500 opiskelijaa taiteen, muotoilun, arkkitehtuurin, elokuvan ja lavastuksen sekä median aloilta. Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun laaja-alaiset asiantuntijat luovat parempia elinympäristöjä ja muuttavat maailmaa taiteen keinoin.

Aallon innovaatiovoima kumpuaa ensiluokkaisen tieteen, taiteen, teknologian ja liiketoiminnan kohtaamisista sekä pitkäaikaisista kumppanuuksista parhaiden yliopistojen, yritysten ja teollisuuden kanssa. Aalto-yliopiston vuonna 2015 päivitetty visio on "Innovatiivinen yhteiskunta". Tavoitteena on synnyttää systeemisiä ratkaisuja ja kiihdyttää innovaatiotoimintaa nivomalla ensiluokkaisen tutkimuksen tulokset muotoiluosaamiseen ja

talousajatteluun. Aalto yliopiston missio on ”Tulevaisuuden tekijät: Tiede ja taide yhdessä teknologian ja talouden kanssa” Eri alojen osaamista yhdistämällä rakennetaan kilpailuetua monimutkaisten haasteiden tunnistamiseksi ja ratkaisemiseksi sekä näkemyksellisten tulevaisuuden asiantuntijoiden kouluttamiseksi.

Strategian ytimen muodostavat tutkimus ja innovaatiot, taide ja luovat käytännöt sekä oppiminen ja opetus. Näitä ydintoimintoja kehitetään neljästä näkökulmasta: tinkimätön laatu sekä tutkimuksessa että taiteessa, monialainen yhteistyö, yritteliäs ja ratkaisukeskeinen toimintakulttuuri ja konkreettinen yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Monialainen yhteistyö vauhdittaa teollisuutta ja yhteiskuntaa hyödyttävien ratkaisujen luomista. Taide, muotoilu ja luovuus ruokkivat innovaatioita ja yrittäjyyttä. Ne haastavat ja kyseenalaistavat yhteiskuntaamme ja kulttuuriamme, tuottavat uutta tietoa ja ymmärrystä sekä luovat arvoa ihmisläheisellä muotoilulla ja toimivilla ratkaisuilla. Aallon kansainvälinen ja monitieteinen yhteisö houkuttelee maailman parhaita osaajia panostamalla ensiluokkaisen ekosysteemin luomiseen tutkimukselle ja yhteistyölle.

Suuret haasteet edellyttävät sellaisten ammattilaisten kouluttamista, joilla on tietoa ja kykyä tehdä radikaaleja uudistuksia kestävän yhteiskunnan rakentamiseksi ja hyvinvoinnin luomiseksi. Tällaisen kyvykkyyden perustana on syvälinen alakohtainen osaaminen, johon yhdistyy taide, luovuus, monialainen yhteistyö ja yrittäjyys. Aalto-yliopiston tarjoaman koulutuksen lisäarvo perustuu opinto-ohjelmiin, joissa opiskelijat oppivat integroivaa ajattelua ja käytänteitä ratkoakseen yhteiskunnallisia haasteita.

Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulusta on vuosina 2012 - 2015 valmistunut vuosittain keskimäärin 107 taiteen kandidaattia ja 62 tekniikan kandidaattia (arkkitehtuuri ja maisema-arkkitehtuuri), 250 taiteen maisteria ja 47 tekniikan maisteria, 14 taiteen tohtoria ja hieman alle yksi tekniikan tohtori (arkkitehtuuri).

Lapin yliopisto: taide kriittisen yhteiskuntatieteen ja ympäristön yhteydessä

Lapin yliopisto on Euroopan unionin pohjoisin yliopisto ja johtava asiantuntija useilla arktisen ja pohjoisen tutkimuksen ja taiteen aloilla. Visionsa mukaan Lapin yliopisto on vuonna 2025 kansainvälisesti selkeästi profiloitunut ja tunnustettu arktinen ja pohjoinen tiede- ja taideyliopisto.

Lapin yliopiston tutkimus ja tutkimukseen perustuva opetus kohdistuvat pohjoisten alueiden yhteiskuntaan, ympäristöön sekä näiden vuorovaikutukseen. Yliopiston strateginen profiili on *arktisen ja pohjoisen muutoksen tutkimus*. Sitä täsmentäviä strategisia painoaloja ovat *Kestävä kehitys, oikeus ja oikeudenmukaisuus, Pohjoinen hyvinvointi, koulutus ja työ, Vastuullinen matkailu sekä Kulttuurilähtöinen palvelumuotoilu*.

Lapin yliopistossa on kasvatustieteiden, oikeustieteiden, yhteiskuntatieteiden ja taiteiden tiedekunnat sekä Matkailun koulutus- ja tutkimusinstituutti ja Arktinen keskus. Lapin yliopistossa on 4400 opiskelijaa. Henkilökuntaa on hieman yli 600, josta opetus- ja tutkimushenkilökunnan osuus on 340.

Taide- ja muotoilualojen opetusta edustavassa taiteiden tiedekunnassa on kuvataidekasvatuksen, audiovisuaalisen mediakulttuurin, graafisen suunnittelun, teollisen muotoilun ja tekstiili- ja vaatetussuunnittelun koulutusohjelmat. Koulutusohjelmien välillä on runsaasti yhteistyötä ja yhteisiä opintoja. Koulutusohjelmien lisäksi tiedekunnassa on (jo vuodesta 1999 alkaen) toteutettu useita ajankohtaisiin koulutustarpeisiin suunnattuja maisteriohjelmaa. Parhaillaan tiedekunnassa toteutetaan Kansainvälistä *Arctic Art and Design* -maisteriohjelmaa, joka suuntautuu soveltavaan kuvataiteeseen ja palvelumuotoiluun.

Taiteiden tiedekunnan toiminnan lähtökohtana on tieteen ja taiteen vuorovaikutusta hyödyntävä monialainen luova osaaminen. Yliopistoyhteisössä taiteiden tiedekunta toimii vuorovaikutuksessa muiden tiedekuntien, erityisesti kasvatus- ja yhteiskuntatieteiden tiedekuntien sekä Arktisen keskuksen kanssa.

Lapin yliopiston ja taiteiden tiedekunnan tavoitteena on profiilin mukaisesti vahvistaa arktisen taiteen ja muotoilun osaamista ja luoda kansallisesti ja kansainvälisesti korkeatasoinen arktisen muotoilun osaamiskeskittymä Lapin yliopistoon. Arktisen muotoilun ja soveltavan taiteen tavoitteena on lisätä hyvinvointia ja kilpailukykyä arktisille alueille. Arktinen muotoilu yhdistää ja hyödyntää taiteen, tieteen ja muotoilun keinoja syrjäseutujen ja harvaanasuttujen alueiden ongelmien ratkaisemisessa. Palvelumuotoiluun profiloituneena tutkijana ja kouluttajana tiedekunta luo edellytyksiä julkisten palvelujen, oppilaitosten ja yksityisen sektorin kilpailukykyiselle ja kestäväälle palvelutuotannolle monikulttuurisessa ympäristössä.

Yliopiston profiiliin suuntaisen kansainvälisen toiminnan vahvistamiseksi tiedekunta on määritellyt strategiset avainkumppaninsa ja kehittänyt kansainvälistä verkostoyhteistyötä. Tiedekunta koordinoi *University of Arctic* -verkostoon liittyvää *Arctic Sustainable Art and Design (ASAD)* -temaattista verkostoa. ASAD -verkostoon kuuluu 26 yliopistoa taide- ja muotoilualoilta kahdeksasta maasta ja sen toiminta on vakiintunut tärkeäksi osaksi tiedekunnan profiilia. Lapin yliopiston Taiteiden tiedekunnan saamelaisuuteen liittyvä tutkimus painottuu alkuperäiskulttuurien taiteen, käsityön, muotoilun ja nykytaiteen leikkauspinnolle sekä taidepedagogiikan kulttuurisensitiiviseen tutkimukseen.

Vaikka nykytaiteella (kuvataide, mediataide) on suuri painoarvo tiedekunnan koulutuksessa ja tutkimuksessa, ei tiedekunnassa ole kuvataiteilijan (fine art) koulutusta. Koulutus lähtökohtaisesti soveltavaa kuvataidetta, vaikka osa valmistuneista työskentelee taiteilijoina. Taiteiden tiedekunta on maamme toinen Kuvataiteen opettajakoulutusta antava yksikkö (kuvataidekasvatuksen koulutusohjelma). Koulutusohjelmasta valmistuneilla on opettajakelpoisuus. Koulutusohjelman tutkimukseen perustuvat opetus on profiloitu siten, että valmistuneilla on laaja-alainen osaaminen toimia taiteen- ja kulttuurin kentällä sekä erilaisissa soveltavan taiteen tehtävissä.

Viimeisen kolmen vuoden aikana Lapin Yliopiston taiteiden tiedekunnasta on valmistunut vuosittain keskimäärin 81 taiteen kandidaattia, 96 taiteen maisteria ja 3 taiteen tohtoria.

Tampereen yliopisto: taide monialaisen yliopiston ja yhteiskunnan yhdistäjänä

Tampereen yliopiston Viestinnän, median ja teatterin yksikössä toimiva teatterityön tutkinto-ohjelma (Näty) tarjoaa taiteellisen ja yhteiskunnallisen näkökulman yhdistävää näyttelijäntaiteen koulutusta kandidaatti- ja maisteritasoilla sekä mahdollisuuden näyttelijäntaiteeseen ja esiintymiseen painottuneisiin taiteellisiin jatko-opintoihin. Lisäksi tutkinto-ohjelmassa tehdään monialaista, taiteellisesti painottunutta tutkimusta yhteistyössä yliopiston eri yksiköiden ja oppialojen kanssa. Tällä tavoin teatterityön tutkinto-ohjelma vahvistaa taiteen ja tieteen välistä vuoropuhelua ja tekee tutkimusta näkyväksi myös yliopiston ulkopuolella.

Tampereen yliopiston strategian mukaisesti teatterityön tutkinto-ohjelma pyrkii rakentamaan taiteen keinoin kestäväää maailmaa, jossa erilaiset ihmisryhmät, elämänaalat ja sosiaaliset todellisuudet voivat kohdata. Tutkinto-ohjelman toimintaa ohjaa vahva taiteellis-pedagoginen eetos, jossa on keskeistä taiteen vaikutuskentän ja merkityksellisyyden määrätietoinen laajentaminen suorassa vuorovaikutuksessa yhteiskunnan erilaisten toimijoiden ja instituutioiden kanssa. Teatterityön tutkinto-ohjelma on kansallisesti ja kansainvälisesti hyvin verkottunut. Monipuoliset kansainvälistymisopinnot opiskelija- ja opettajavaihtoihin sekä kansainvälisine yhteisopetusjaksoineen ovat tutkinto-ohjelman ytimessä. Ne läpäisevät koulutuksen jokaisen tason ja vievät eteenpäin tutkinto-ohjelman opetuksessa pitkään jatkunutta pedagogista kehittämistyötä. Esimerkkeinä voidaan mainita vieraalla kielellä näyttelemisen monikulttuurinen, ekologista kestävyyttä painottava verkko-opiskelun pilottihanke, joka toteutetaan yhteistyössä Coventryn yliopiston kanssa sekä opintojakso Actor as a Mediator, joka on osa tammikuussa 2016 käynnistynyttä yhteistyöhanketta Tampereen rauhan- ja konfliktin tutkimuskeskuksen TAPRI:n kanssa.

Teatterityön opetuksessa painotetaan tulevaisuuden teatteritaiteilijalta vaadittavia taitoja: Taiteilija on taiteellisesti ja ammatillisesti osaava, monipuolinen, omaa työtään arvostava ja sitä yhteiskunnallisesti perustelemaan kykenevä maailmankansalainen. Opiskelija oppii valmiuksia harjoittaa ja kehittää näyttelijäntaidetta ja sen toimintaympäristöjä niin, että tulevaisuudessa jokainen pystyy itse muodostamaan työnsä ja synnyttämään oman taiteensa erilaisissa rakenteissa ja medioissa.

Teatterityön opiskelun lähtökohtana on käsitys näyttelijäntaiteen ruumiillisuudesta ja kokonaisvaltaisuudesta. Kaikki mitä näyttelijä tekee, kohtaa ja todentuu hänen ruumiillisessa toiminnassaan ja ajattelussaan. Opiskelu on monialaista ja -aistista yhdessä oppimista ja kasvamista, jota määrittää teatterityön kollektiivinen ja esiintyvä luonne. Näyttelijäntaide toteutuu paitsi taiteen ja tieteen konteksteissa myös erilaisissa muissa sosiaalisissa ympäristöissä. Näyttelijää voikin tarkastella eräänlaisena tulevaisuuden kansalaisena, jonka tarvitsemia taitoja teatterityön tutkinto-ohjelmassa harjoitellaan myös erilaisten teatterin soveltavien menetelmien, kuten tarinateatterin avulla.

Teatterityön tutkinto-ohjelma tekee tiivistä yhteistyötä suomalaisten teattereiden ja taiteen alan yliopistojen kanssa. Yhteistyö Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu ja Aalto-

yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa monipuolistaa kunkin yliopiston opetussisältöjä ja ilmaisualueita sekä laajentaa taiteen toimintaympäristöjä ja -muotoja. Nätylle yhteistyö mahdollistaa opiskelijoiden verkostoitumisen alan muiden ammattilaisten kanssa. Se synnyttää uudenlaisia taiteellisia kokeiluja ja tukee tulevaa työelämää. Lisäksi yhteistyö tarjoaa kanavan teatterialan yliopistollisten koulutusohjelmien ja pääaineiden (TeaKin dramaturgian, näyttelijäntaiteen, ohjauksen sekä valo- ja äänisuunnittelun koulutus- ja maisteriohjelmat ja Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun elokuvaohjauksen, näyttämölavastuksen ja pukusuunnittelun pääaineet) väliselle keskustelulle ja kehittämiselle. Näin se vahvistaa teatterialan ja sen koulutuksen vaikuttavuutta suomalaisessa yhteiskunnassa laajemmin.

Tampereen yliopiston teatterityön tutkinto-ohjelmasta valmistui vuonna 2014 13 teatteritaiteen kandidaattia ja 13 teatteritaiteen maisteria.

3. Yliopistojen yhteistyö ja kehittämismahdollisuudet

Taideohjelmien yliopistoilla on tällä hetkellä useita yhteistyösopimuksia toistensa kanssa.

Taideyliopistolla ja Aalto Yliopistolla on 11.6.2012 allekirjoitettu puitesopimus yhteistyöstä taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun ja teatterikorkeakoulun välillä. Sopimuksen tavoitteena on ensivaiheessa vahvistaa yhteistyötä taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksen ja teatterikorkeakoulun välillä. Sopimus on mahdollistanut entistä laajempaa opiskelijaliikkuvuuden ja avannut opiskelijoille lisää opintopolkuja taideohjelmien monialaiseen oppimisympäristöön.

Aalto-yliopistossa sopimukseen pohjautuen yhteisiä kursseja elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksen ja teatterikorkeakoulun kanssa on toteutettu seuraavasti:

Tutkinnon taso	Lukuvuosi 2013 -2014	Lukuvuosi 2014 - 2015	Lukuvuosi 2015 - 2016
Taiteen kandidaatin tutkintoon johtava koulutus (kurssien lukumäärä)	15	18	13
Taiteen maisterin tutkintoon johtava koulutus (kurssien lukumäärä)	4	5	8
Yhteensä	19	23	21

Syksystä 2015 alkaen Taideyliopisto ja Aalto-yliopisto ovat keskustelleet sopimuksen laajentamisesta, ja identifioineet 4 käytännönläheistä aluetta (tohtorinkoulutus ja taiteellinen toiminta, indikaattoreiden kehittäminen, tilat + mediakeskus, opettajien

koulutus ja pedagogiikka) jossa työryhmät tällä hetkellä pohtivat yhteistyön syventämisen mahdollisuuksia.

Taideyliopistolla ja Tampereen yliopistolla on jo vuonna 2004 allekirjoitettu sopimus yhteistyön vahvistamisesta. Tuon sopimuksen tavoitteena on laajentaa opiskelijoiden valinnan mahdollisuuksia ja varmistaa Näтын opiskelijoille säännöllinen yhteys teatterialan muihin yliopistollisiin koulutusohjelmiin ja niiden antamaan opetukseen. Yhteistyö toteutuu opiskelijaliikkuvuuden, yhteisopintojaksojen ja opettajavierailuiden muodossa.

Muutamassa osa-alueessa taiteen kentällä on toimijoita tällä hetkellä monia, ja toiminta saattaisi hyötyä tarkemmasta selvityksestä. Taidetta tutkitaan tällä hetkellä monissa yliopistoissa. Taideaineita opetetaan Taideyliopiston ja Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun lisäksi Helsingin, Jyväskylän, Lapin, Tampereen ja Turun yliopistoissa ja Åbo Akademiassa. Myös taidealojen kasvatustieteissä on monia toimijoita. Visuaalisuuteen perustuva kuvataiteen koulutusohjelma on osa Aalto Yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulua sekä Lapin Yliopiston taiteiden tiedekuntaa.

Musiikkikasvatuksen opetusta antavat Taideyliopiston Sibelius-Akatemian lisäksi myös Oulun yliopiston kasvatustieteellinen tiedekunta ja Jyväskylän yliopiston humanistinen tiedekunta. Helsingin Yliopistolla toimii käsityötieteen ja käsityöopettajan koulutukset, ja Turun Yliopiston kasvatustieteelliseen tiedekunnan Rauman yksikössä käsityön aineopettajan koulutus.

4. Yliopistojen esitys taiteen koulutuksen ja tutkimuksen tulevaisuudesta

Suomi tarvitsee taidetta ja luovuutta. Suomella on myös erinomaiset mahdollisuudet profiloitua kansainvälisesti taiteen ja luovuuden kärkimaana.

Historiallisesti taiteella on ollut suuri merkitys Suomen identiteettiä vahvistettaessa. Kansallisuutemme ja kansallisidentiteettimme on pitkälti rakennettu musiikin, kuvataiteitten, muotoilun ja arkkitehtuurin avulla. Taiteen merkitys historiallisissa muutosvaiheissa on ollut suurempi kuin aina ymmärrämmeäkään. Tämä tunnustetaan myös kansainvälisesti. Suomi nähdään taiteen suurmaana, vaikka muut Pohjoismaat ovatkin markkinoineet osaamisensa Suomea paremmin.

Tällä hetkellä lähes kaikki maat haluavat profiloitua luovuuden kehtona. Kun kilpailu agrariiyhteiskunnassa tapahtui maan tuottavuudella, teollistuneessa yhteiskunnassa valttia olivat raaka-aineet ja energian saanti. Nykyisessä digitalisoituneessa yhteiskunnassa, jossa tiedonkulku on rajatonta, oleelliset menestyksen tekijät ovat luovimmat ja kestävimät ratkaisut, asioiden toisin ajattelu sekä kansainvälisten huippu-osaajien houkuttelu. Taide ja luovuus ovat tärkeä osa tätä yhtälöä.

Vaikka Suomella on kansainvälisesti erittäin vahva maine taiteiden alalla, on alan korkeakoulutus Suomessa melko vähäistä. Suomessa on vain muutama vahva toimija, jotka kykenevät maailman huipulle. Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu

arvioitiin vuonna 2014 (QS World University Rankings) maailman neljänneksitoista parhaaksi yliopistoksi kategoriassa "Art and Design". Tämä oli korkein sijoitus millekään suomalaiselle korkeakoululle. Toiseksi korkeimmin arvioitiin Helsingin yliopiston hammaslääketiede, sijalle 27 kategoriassa "Dentistry". Taideyliopiston tyyppisille yliopistoille ei ole varsinaisia ranking-listoja, mutta Taideyliopiston Sibelius-Akatemia sijoitetaan usein maailman kymmenen merkittävimmän musiikkiakatemiaan joukkoon.

Monissa maissa taidealojen aloituspaikkoja on lisätty merkittävästi, ja varsinkin lahjakkaista opiskelijoista on kova kansainvälinen kilpailu. Esimerkiksi muotoilualaa voi Ruotsissa opiskella yli kymmenessä yliopistossa. Suomessa alaa voi yliopistotasolla opiskella vain Lapin yliopistossa ja Aalto-yliopistossa. Myös pohjoismaiden ulkopuolella vahvistetaan taidealoja vahvasti. Esimerkiksi Kiinan valtio kehittää tällä hetkellä voimakkaasti maan yli tuhatta yliopistoa, joissa tarjotaan muotoilukoulutusta. Tarkoituksena on muuttaa valmistusvetoinen "Made in China" tietoyhteiskunnaksi ajatuksella "Designed in China". Muotoilualalla Aalto-yliopisto tekee tiivistä yhteistyötä Tongjin yliopiston kanssa Shanghaissa. Yliopistot ovat parhaillaan käynnistämässä Kiinan valtion rahoittamaa yhteistä ja vuorovaikutteista koulutuskokonaisuutta johon kuuluu kolme maisteriohjelmää ja yksi monialainen sivuainekokonaisuus.

Taide on osa Suomea ja sen vetovoimaisuutta ja huippukoulutusta. Yliopistojen ei tarvitse kilpailla keskenään kansallisella tasolla, vaan rikastuttaa toisiaan ja tarjota yhteistyössä kansainvälisesti houkutteleva toimintaympäristö niin opiskelijoille, opettajille, taiteilijoille, tutkijoille kuin sidosryhmillekin. Taide ja luova osaaminen luovat puitteet osallistumiselle, yhteisille kokemuksille ja yhdessä luoduille uusille merkityksille. Ne rakentavat eläviä ja mahdollisuuksiin suuntautuvia yhteisöjä.

Suomessa on vahva perinne ja osaaminen taiteen korkeakoulutuksessa. Kansainvälisesti arvioidut huippukoulut ovat aktiivisia ja uudistushaluisia yhteiskunnallisia toimijoita, tilanne johon muut maat vasta pyrkivät. Nykyiset taiteen alalla toimivat yliopistot profiloituvat kukin oman strategiansa ja painoalojensa viitekehyksessä.

Tässä selvityksessä olemme yhdessä kuvanneet taiteen koulutuksen nykyistä jakautumista ja toimivaa yhteistyötä.

Ei ole mielekästä kilpailuttaa muutamaa, hyvin erilaista taidealalla toimivaa yliopistoa keskenään vaan tulevaisuudessa keskittyä siihen, että

- 1) Suomi tunnustetaan kansainvälisenä taiteen ja luovuuden kärkimaana
- 2) löydämme oman maamme haasteisiin uusia, luovia ja ennakkoluulottomia näkökulmia
- 3) saamme kansainvälisiä huippuja vahvistamaan kovatasoisia korkeakoulujamme
- 4) laajennamme innovaatioajattelua taiteella, luovuudella ja kulttuurisella osaamisella.

Jotta voisimme saavuttaa tämän, ehdotamme että

- a) selvitämme edelleen kattavasti taiteen tutkimuksen sekä taidekasvatuksen jakautumisen Suomessa

- b) taiteen alojen koulutuksen ja tutkimuksen resursseja vahvistetaan kansainvälisesti kilpailukykyiselle tasolle määrittelemällä taitealojen tarkoituksenmukainen koulutusvolyymi suhteessa kansainväliseen kilpailutilanteeseen ja taitealojen potentiaallin luovan talouden vauhdittamiseksi. Tavoitteena ei ole lisätä taitealojen koulutusta järjestävien yksiköiden lukumäärää.

Tästä hyötyisi Suomi, nyt ja tulevaisuudessa.

Tuula Teeri, Aalto-yliopiston rehtori

Jari Perkiömäki, Taideyliopiston rehtori

Mauri Ylä-Kotola, Lapin yliopiston rehtori

Kaija Holli, Tampereen yliopiston rehtori selvitystyötä tehtäessä (31.12.2015 asti)

Anna Valtonen, Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun dekaani, Aalto Yliopiston vararehtori

5. Liitteet:

Taulukko 1, Taidealan koulutus; opiskelijat ja tutkinnot 2015

	Taideyliopisto	Lapin yliopisto	Tampereen yliopisto*	Aalto-yliopisto (ARTS)
Opiskelijat (BA)	834	523	15	1007
Opiskelijat (MA)	951	289	1	1292
Tohtoriopiskelijat	208	53	3	368
Tutkinnot (BA)	189	94	-	189
Tutkinnot (MA)	243	91	2 *	458
Tutkinnot (DOC)	20	3		11

* Teatterityön tutkinto-ohjelman sisäänotto tapahtuu joka toinen tai kolmas vuosi eli niin, että samaan aikaan tutkinto-ohjelmassa opiskelee kaksi vuosikurssia

Taulukko 2:Taideyliopisto, tutkinnot ja opiskelijat 2015

	Kuvataideakatemia	Sibelius-Akatemia	Teatterikorkeakoulu	Taideyliopisto yhteensä
Tutkinnot (BA)	32	116	41	189
Tutkinnot (MA)	29	156	58	243
Tutkinnot (Doc)	2	13	5	20
Opiskelijat (BA)	114	606	114	834
Opiskelijat (MA)	147	616	188	951
Tohtori-opiskelijat	27	148	33	208

Taulukko 3: Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta, ohjelmat ja opiskelijat 2015

Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta	
Koulutusohjelmat	- Audiovisuaalinen mediakulttuuri - Graafinen suunnittelu - Kuvataidekasvatus - Tekstiili- ja vaatetusala (sisustus- ja tekstiilimuotoilu, vaatetus suunnittelu) - Teollinen muotoilu
Tutkinto-opiskelijat (BA)	523
Tutkinto-opiskelijat (MA)	289
Tohtoriopiskelijat	53

Taulukko 4: Tampereen yliopisto, näyttelijätön koulutus, ohjelmat, opiskelijat ja tutkinnot 2014 ja 2015

	NÄTY 2014	NÄTY 2015
Koulutusohjelmat	Teatterityön kandidaatti- ja maisteriohjelma sekä CMT:n tohtoriohjelma	Teatterityön kandidaatti- ja maisteriohjelma sekä tohtoriohjelma
Opiskelijat (BA)	15	14 (+ 1 kv)
Opiskelijat (MA)	12	11
Opiskelijat (DOC)	3	3
Tutkinnot (BA)	13	-
Tutkinnot (MA)	13	2 ¹

¹ Teatterityön tutkinto-ohjelman sisäänotto tapahtuu joka toinen tai kolmas vuosi eli niin, että samaan aikaan tutkinto-ohjelmassa opiskelee kaksi vuosikurssia.

Taulukko 5: Aalto-yliopiston taidealan opiskelijat ja tutkinnot 2015

	Arkkitehtuurin laitos	Elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitos	Median laitos	Muotoilun laitos	Taiteen laitos	Yhteensä
Opiskelijat (BA)	378	143	94	278	114	1007
Opiskelijat (MA)	214	112	298	440	228	1292
Tohtoropiskelijat	86	46	74	79	86	368
Tutkinnot (BA)	69	21	17	50	32	189
Tutkinnot (MA)	77	40	68	157	116	458
Tutkinnot (DOC)	0	2	1	3	5	11

Yliopistojen verkostot ja kansainväliset yhteydet

Aalto-yliopiston Taiteiden ja Suunnittelun korkeakoulun keskeiset kansainväliset verkostot:

- Cumulus, the International Association of Universities and Colleges of Art, Design and Media, Aalto-yliopisto koordinoi verkostoa, jossa 220 jäsentä
- ELIA, European League of Institutes of the Arts
- ACE, Architects' Council of Europe
- EAAE - European Association for Architectural Education
- Cilect, The International Association of Film and Television Schools
- Cirrus, Nordic-Baltic Network of Art and Design Education
- NAA - Nordic Academy of Architecture

Näiden lisäksi Taiteiden ja Suunnittelun korkeakoululla on 186 kahdenvälistä sopimusta eri yliopistojen kanssa.

Taideyliopisto

Sibelius-Akatemia

- Glomus-verkosto (Global Music)
- AEC:n jäsenkoulujen verkosto

ANMA ja Nordplusmusic-verkostot
CONNEXT

- Guildhall School of Music and Drama, London, UK
- Norwegian Academy of Music, Oslo, Norway
- Schulich School of Music, McGill University, Montreal, Canada
- Yong Siew Toh Conservatory, Singapore
- Royal Conservatoire, The Hague, The Netherlands
- Orpheus Institute, Ghent, The Netherlands
- Griffith University, Queensland Conservatorium, Brisbane, Australia
- Sibelius Academy, Helsinki, Finland

Taideyliopisto ja Royal Academy of Music, Aarhus/Aalborg

- Mm. GLOMAS ja NOMAZZ-yhteisöpohjoisaiset maisteriohjelmat

Kuvataideakatemia

- Pohjoismais-balttilainen KUNO-verkosto

Teatterikorkeakoulu

- Dramaturgia – MA in Comparative Dramaturgy (Double degree, alkaa 2017), jossa seuraavat partnerit:
 - Goethe Universität Frankfurt, Institut für Theater-, Film und Mediawissenschaft
 - Université Libre de Bruxelles, Arts du Spectacle Vivant
 - Aberystwyth University, Drama and Theatre Studies
 - Université Paris Ouest Nanterre la Defense, Theatre and Film Studies
- Koreografia - ArtEZ Institute of the arts (Hollanti)
- Ohjaajantyö – Berliini, Stockholms dramatiska högskola (Stockholms konstnärliga högskola), sekä Tukholman kanssa yhteistyössä Sao Paolon teatterikoulu
- Ruotsinkielinen näyttelijäntaide – Stockholms dramatiska högskola (Stockholms konstnärliga högskola), Teaterhögskolan i Malmö (Lunds Universitet)
- Suomenkielinen näyttelijäntaide – PLETA eli Platform for European Theatre Academies, monivuotinen hanke, johon haetaan EU-rahoitusta ja jonka partnerit ovat:
 - ZUYD University of Applied Sciences (Maastricht)
 - Westerdals, Faculty of Performing Arts (Oslo)
 - The Aleksander Zelwerowicz National Academy of Dramatic Art (Warsawa)
 - Universität Mozarteum Salzburg
 - Latvian Academy of Culture (Riga)
 - RITCS Royal Institute for Theatre, Cinema & Sound (Bryssel)
 - August Everding Academy (München)
- Tanssi – Dans- och cirkushögskolan (Stockholms konstnärliga högskola), HZT (Universität der Künste Berlin)
- Tanssipedagogiikka – University of Auckland, National Institute of Creative Arts and Industries

- Teatteripedagogiikka – syventävät harjoittelut Palestiinassa (ei varsinaisesti koulu), Janáček Academy of Music and Performing Arts Brno
- Valosuunnittelu – Hong Kong Academy of Performing Arts
- Tutke – Tukholman yliopisto, Göteborgin yliopisto (Taiteellinen tutkimus ja tohtorikoulutus), Goethe Universität Frankfurt (Dramaturgia ja taiteellinen tutkimus. Sekä tohtori- että MA-tasolla: dramaturgia), Norjan kansallinen taiteellisen tutkimuksen ohjelma

Lisäksi Norteas-verkosto, johon kuuluu TeaKin lisäksi 14 teatteri- ja tanssialan korkeakoulua Pohjoismaista ja Baltiasta. Verkoston puitteissa tehdään opiskelija- ja opettajavaihdon lisäksi laajempia yhteisiä hankkeita, intensiivikursseja ja benchmarkkausta sekä opetuksen kehittämistä.

Lapin Yliopisto, Taiteiden tiedekunta, kansainväliset liikkuvuusverkostot

Erasmus –sopimukset

- tiedekunnalla noin 45 Erasmus-partneria

Nordplus-ohjelma:

- **DAMA -verkosto** (media, tanssi, musiikki, performanssi), audiovisuaalinen mediakulttuuri
- **Cirrus -verkosto** (muotoilu & media)
- **NordFo (käsityö- ja taideopetus)**
- **EDDA Norden (taidekasvatus)**
- **ASAD Arctic Sustainable Art and Design network**

FIRST-ohjelma:

- **ARTSMO –verkosto**

UArctic Thematic Networks:

- **Arctic Sustainable Art and Design (koordinaattori)**
- **Thematic Network on Digital and Media Arts (koordinaattori)**
- **Communicating Arctic Research 'SubZero' (partneri)**

Tampereen yliopiston teatterityön tutkinto-ohjelman keskeiset kansainväliset verkostot

Norteas-yhteistyöverkosto (opiskelija- ja opettajaliikkuvuus sekä hankkeet):

- Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole, Odense
- Skuespillerskolen ved Århus Teater, Århus
- Statens Scenekunstscole, Copenhagen
- Eesti Muusika ja Teatriakadeemia, Tallinn
- Tartu Ülikool Viljandi Kultuuriakadeemia, Tartu
- Listaháskóli Íslands, Reykjavik
- Lietuvos Muzikos Ir Teatro Akademija, Vilnius

- Hogskolen i Ostfold, Halden
- Kunsthøgskolen i Oslo, Oslo
- Høgskolen i Nord-Trøndelag, Steinkjer
- Teaterhögskolan i Stockholm /
- Dramatiska Institutet, Stockholm
- Teaterhögskolan i Luleå, Luleå
- Teaterhögskolan i Malmö, Malmö
- Teaterhögskolan vid Göteborgs universitet, Göteborg

Erasmus-yhteistyö:

- HOGESCHOOL GENT (UNIVERSITY COLLEGE GENT)
- KASK & Conservatory School of Arts

Opetuksen kehittäminen:

- Coventry University, UK
- Udmurtian Valtionyliopisto, Izhevsk, Venäjän federaatio

Tutkimus- ja koulutusyhteistyö:

- International Platform for Performer Training